

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Ethicè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

latis suæ memores; & petulantes risus ac jocos, quasi salaces mugitus, in pœnitentis animi gemitus ac suspiria convertant.

SYMBOLVM XIV.

Cygnus, rex Ligurum in avem cognominem transit.

2. *Metam.*

Ethicè.

1. Laus Musicæ. 2. Scelerati non lugendi. 3. Moderandus luctus in funere. 4. Mors bona. 5. Poëtæ cygnis similes.

ERat hic materno genere Phaëthonti proximus, quippe cujus parens fuit soror Clymenes, (de qua supra) qui cum consanguinei tristem accepisset ruinam, relicta sede regia, ad Eridanum fluvium se contulit, ibique tam sepulchrum amicissimi capitis, quam fororum ejus in arbores transformationem conspicatus, capit questibus liberiùs indulgere, & interitum propinqui sibi juvenis, monstrôsâque puellarum cognatarum transmutationem acerbùs deslere. Indignè hoc tulerunt superi, quippe quorum voluntate hæc acciderunt, quare immodicè lugentem momento convertunt in *cygnum* avem. Mox igitur homini tenuari vox, capilli migrare in plumas, collum à pectore longiùs porrigi, pedes in digitos latiores extendi, pennæ velare latus, os in rostrum obtusius excrescere. Ille tamen etiam in hac forma memor fulminis, quo Jupiter iracundus Phaëthontem percussisset, superos perofus ignes, nunquam se cœlo, sed paludibus tantùm ac fluminibus credidit.

Ethica.

Variè mores hæc informat fabula. Nam I. (a) Laus Musices hinc eruitur; Cygnus enim rex Ligurum arte canendi clarus, cum decessisset; in avis figura, ab Apolline collocatus est inter astra, in quibus etiam hodie Cygnus illustrem locum obtinet. Vnde discitur, Principes non debere esse expertes optimarum artium, quæ *Liberales* vocantur, etiam Musicæ, cum animum ad regias virtutes, & ad optimam rerum admi-

I 3

nistratio-

(a) *Laus Musica.*

nifrationem ac prudentiam mirabiliter effingant, atque ad rerum vel secundarum, vel aduersarum eventus aequo animo perferendos disponant. Musica nos monet, ut sicuti est varietate vocum & fidium, grata & consentiens oritur symphonia, ita omnes animi motus & actiones in dulcem virtutum convenientiam harmoniam. Musicus est veluti Neptunus poeticus (quod infra memorabimus) qui tumida aequora placat, cum ventus ambitionis, ac furentis iracundiae saevos attollit fluctus: cum moeror subsidit, & furit aestus arenis; cum libido inquietat: cum aliae perturbationes violentius incitantur, dulci modulamine componit tempestatem; coercetur libido exultans, atque ruens in animi perniciem gloriae ardor refringitur, implacabilis irae vis, & cupido ultionis tranquillatur. Davidis equidem plectrum non furentes tantum perturbationes, sed ipsum cacodæmonem est Saule eiecit.

II. (b) Deinde hic docetur neque sapiens, neque pium esse, illorum sceleratorum lugere calamitates, qui divino consilio atque providentia propter illatas ipsis Dijs injurias, miseriam patiuntur.

III. (c) Tertio brutis fieri similes, qui immodico luctu ex jactura charorum capitum abrepti, motibus animi temperare aliqua saltem ex parte non possunt: neque ferre nituntur aequa mente, quod statutum divinitus, nullaque potest ratione mutari.

IV. (d) Quarto *cygnea cantio* adagio fertur, & in eos convenit, qui mortem ipsam lætè, & cum cantu excipiunt: nam cygnus in funere suo suavissime modulari fertur. Martial. lib. 13.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua

Cantator cygnus funeris ipse sui.

Et Ovidius:

Sic ubi fata vacant, udis abjectus in herbis

Ad vada Mæandri concinit albus olor.

Cygnum imitantur, qui extremum vitae actum suaviter claudunt, moriendique necessitatem in virtutem vertunt. Qui, ut Cygni (quod Tullius ait in *Quaest. Tuscul.*) praevidentes quid in morte boni sit, cum cantu & voluptate moriuntur. Pro Dijs immortales, (idem exclamat) quam illud iter jucundum esse debet, quo confecto nulla reliqua cura, nulla sollicitudo futura sit! *Pretiosa mors Sanctorum*, ait Psalter regius ps. 115. Nam, ut Bernardus loquitur, mors est finis laborum, consummatio victoriae, janua vitae, perfecta securitatis ingressus. Et serm. 41. ex parvis: Bonorum mors optima, quoniam fit ibi quies à laboribus, fit jucunditas

(b) Scelerati non lugendi. (c) Moderandus luctus. (d) Mors bona.

cunditas de novitate, & securitas de aternitate. Mors verò peccatorum pessima; mala in amissione mundi, peior in dissolutione carnis, pessima in tormentis inferni. Cygneo more canit, qui non nescit, morte carcerem effringi corporis, ut in libertatem asseratur anima; mutari peregrinationem cum patria, & molestam navigationem cum exoptato portu; claudi tantisper oculos, ut meliori mox pateant luci; satis diu vixisse, quisquis bene vixerit: metiendam aetatem non annorum spatio, sed virtutum: reddi corpus, ut denuo recipiatur, & quidem cum foenore. Prudentius in hymno de S. Vincentio:

Non est, credite, poena, quam videtis,

Quae puncto tenui citata transit,

Nec vitam rapit illa, sed reformat.

Εὐδαιμονία Augustus sibi Caesar optasse fertur, hoc est, mortem facilem; hanc vir bonus consequitur, qualibuscunque fatis expellatur à vita; desinit enim esse necessitas, cum accedit voluntas; & fit levius, quidquid à volente fit. Optimo cuique felicitatis principium, est mortalitatis finis, rectumque ac breve iter ad praemium, *mori*. Ad hanc *εὐδαιμονία*, seu mortis felicitatem ac facilitatem perducimur, si hortante Paulo 1. Cor. 7. *utamur hoc mundo, tanquam non utentes*, id est, inter malos audeamus esse boni, cuius rei Symbolum Cygnus aquis innatans, cum lemstate: *Tangor, non tingor*, nihil scilicet sordium contrahens, lacustres inter ac palustres undas.

Huc pertinet, quod de Cygnis Pierius in hieroglyphicis meminit, Socrates, inquit, apud Platonem Cygnos tum magis, dulciusque canere affirmat, cum se brevi praesentiant morituros; quasi latantes Deo gratias agere videantur, quod ad eum, cuius ministri sunt, migrationem parent. In omni namque volatilium genere nulla est avis, quae vel in esuritione, vel in rigore, aut alio quopiam incommodo emoduletur, cantillat, quam cygnus. Et quia Phoebus sunt sacrae haec volucres, concitatae letitia & quadam divinatione praeditae, alterius vitae bona praesagiunt. Hinc M. Tullius in Tuscul. quaest. Cygnos ait non sine causa Apollini dedicatos esse, sed quod ab eo divinationem habere videantur: quia praevidentes, quid in morte boni sit, cum cantu & voluptate moriantur.

V. (e) Cygni tunc suavius canere dicuntur cum flante Favonio quasi ad cantum invitantur. Convenit hoc Symbolum Poëtis, qui gloriae studio trahuntur, favorisque sunt cupidi:

Nec

(e) Poëtae sunt cygnis similes.

Nec petitur sacris nisi tantum fama Poëtis. Imò etiam aliquid præter famam: nempe nummi. Conqueritur non uno loco Bilbilitanus Olor, raras spirare *Cygnis*, seu Poëtis, Favonios: lib. 1. Epig.

----- circum pulpita nostra

Et steriles cathedras basia sola crepant.

Id est, præter laudem, acclamationes, & oscula nihil nostra poësi referimus. Et lib. 10.

Pullo Mævius alget in cucullo;

Cocco mulio fulget incitatus.

Cucullus pars vestis à tergo pendentis, quo tegitur caput, vulgò *cappa*, pauperum habitus, sicut & color paupertinus, hinc pullata paupertas, quæ *Mævium* Poëtam premebat, cum agaso, cui nomen *Incitatus*, coccinatus & purpuratus incederet. Favonij sunt Mecanates, unde ad Flaccum lib. 8.

Sint Mecanates; non deerunt, Flacce, Marones.

Neque mysterio vacat Poëtico, quòd Orpheus, cum à mulieribus foedè disceptus excessisset è vita in cygnum migrasse dicatur à Platone: quo indicatur, liberalium artium peritos famà super æthera ferri. Hunc volatum sibi auguratus est Horatius Carm. lib. 2. Od. 20.

Jam jam residunt cruribus asperæ

Pelles, & album mutor in alitem

Supernè, nascunturque leves

Per digitos, humerósque plumæ.

SYMBOLUM XV.

Python immanis draco. Sagittis Apollinis
confixus.

1. *Metam.*

Ethicè.

1. Python symbolum pigritiæ. 2. Stratum Ignavia. 3. Labor præceptorum & honos. 4. Cura filiorum.

Diffluente aqua Diluvij, cum cessantibus imbribus, suosque in alveos fluvijs se recolligentibus, prisca terræ redderetur facies, paruit